

PM 2008:244 RI+II (Dnr 006-2614/2008)

Stockholm stads medverkan i EU-kommissionens initiativ om att minska klimatpåverkan på lokal nivå – borgmästaravtalet ”Convenant of Mayors”

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Stockholms stad undertecknar borgmästaravtalet ”Convenant of Mayors”.

Föredragande borgarråden Sten Nordin och Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

EU-kommissionen har lanserat ett klimatinitiativ som innebär att företrädare för Europas städer och stadsregioner ansluter sig till ett avtal för innovativa energistäder för att minska klimatpåverkan på lokal nivå. Stockholms stad har beretts tillfälle att ställa sig bakom EU-kommissionens initiativ.

Klimatet är en av EU:s huvudsakliga prioriteringar. Den 9 mars 2007 antog EU-kommissionen paketet ”En energipolitik för Europa”. Där föreslås att målet för EU ska vara att minska CO₂-utsläppen med minst 20 % år 2020 jämfört med 1990-års nivåer. Städerna erkänns av EU som dem som kommer med nya idéer och innovativa lösningar på att minska klimatpåverkan och menar att hela EU gynnas av en kraftsamling av Europas städer på detta område.

Städerna åtar sig i och med avtalet att gå längre än EU:s mål när det gäller att minska koldioxidutsläppen.

Genom att signera borgmästaravtalet åtar sig städerna att gå längre än målen som EU satt upp för 2020 och minska koldioxidutsläppen med minst 20 %.

Som part i borgmästaravtalet förväntas staden också åta sig följande, förutom de konkreta utsläppsminskningarna:

1. ta fram en effektiv och hållbar energiplan inom ett år från anslutningstillfället,
2. anpassa administrativa strukturer och tillföra tillräckliga resurser för att genomföra åtagandena i avtalet,
3. mobilisera det ”civila” samhället i utvecklandet av planen,
4. lägga fram en genomföranderapport minst vartannat år för utvärdering, kontroll och analys,
5. sprida erfarenheter och kunskap till övriga parter i avtalet m.fl.,
6. organisera energidagar eller temadagar kring överenskommelsen i samarbete med EU-kommissionen och andra intressenter,
7. medverka i EU:s årliga borgmästarkonferens om hållbar energi, samt
8. inspirera andra städer att gå med i avtalet.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att det är ett viktigt initiativ som EU-kommissionen skisserat. Det ligger i linje med stadens prioriteringar på klimatområdet och staden arbetar redan mot de mål som ställs upp. Redan idag ligger staden i framkant på detta område. Ett undertecknande ger tillträde till nya arenor, kontakter och sammanhang samt att det också kan medföra ytterligare möjlighet till samsyn och samarbete inom staden i dessa frågor. Stadsledningskontoret anser att staden har mycket att vinna marknadsföringsmässigt genom att signera ett initiativ som hela EU står bakom, med EU-kommissionen som garant för seriositet samt för att frågan hanteras med hög prioritet. Stadsledningskontoret anser därför att det är motiverat att staden deltar i borgmästaravtalet.

Våra synpunkter

Vi anser i likhet med stadsledningskontoret att det är ett viktigt initiativ som kommissionen skisserat och att det ligger i linje med stadens prioriteringar på klimatområdet. Staden har från första början varit en drivande part i att avtalet förverkligats på EU-nivå. I februari 2007 tillskrev miljöborgarrådet Ulla Hamilton kommissionen för att anmäla stadens intresse att delta i borgmästaravtalet och det samarbete mellan städer inom EU, för att minska vår samlade klimatpåverkan, som detta innebär. Den 28 februari 2008 träffade Ulla Hamilton kommissionens projektledare Pedro Ballesteros Torres och han försäkrade att Stockholms positiva inställning till samarbetet var en starkt bidragande orsak till att kommissionen valde att gå vidare med idén om ett borgmästaravtal för klimatfrågorna. Det är första gången i EU:s historia som det är städerna och inte nationalstaterna som tecknar avtal med varandra om bindande åtgärder.

Avtalet skall skrivas under formellt i februari 2009, under EU:s årliga energi-vecka i Bryssel, och senast i december 2008 skall intresserade städer meddela sin avsikt att skriva på.

EU-kommissionens initiativ ligger väl i linje med stadens pågående klimatarbete. Inför verksamhetsåret 2008 är klimatfrågan det mest prioriterade området för miljö- och hälsoskyddsnämnden, som ansvarar för samordningen av det systematiska klimatarbetet i staden. Under år 2007 uppdrogs åt miljöförvaltningen att undersöka vad det skulle krävas för att reducera koldioxidutsläppen till 3,0 respektive 3,5 ton per capita år 2015. År 1990 låg nivån på 5,3 ton koldioxidekvivalenter per capita.

Resultatet av uppdraget visar att referensscenariot som tagits fram med hjälp av KTH och som utgick från de planerade och omfattande åtgärder staden redan beslutat om, innebär att utsläppsnivåerna kommer att minska till 3,1 ton per capita år 2015. Det motsvarar en minskning med över 40 procent sedan år 1990, långt mer än vad som är målet för EU år 2020. I årets budget fastlägger vi målet att växthusgasutsläppen per stockholmare ska minskas från dagens 4,0 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare och år till dito 3,0 ton. Detta är ett ambitiöst mål. Därmed skulle Stockholm inta en position som föregångare inom borgmästaravtalet. Därutöver har Stockholm ett mål om att vara fossilbränslefritt år 2050, vilket innebär ytterligare kraftansträngningar.

Arbetet med att genomföra åtagandena i avtalet kan komma att kräva vissa extra insatser från stadens sida, men de flesta av åtagandena uppnås genom befintligt arbete. Staden har redan genom ett flertal verksamheter ambitiösa program och åtaganden på energi- och klimatområdet och merkostnaden i form av tidsåtgång för att klara av avtalets åtaganden, ovanpå redan befintligt arbete, torde därför vara begränsade. För närvarande undersöks det även om åtagandena i avtalet går att genomföras i form av ett EU-projekt, vilket skulle innebära att en del extra resurser kan komma från EU. En förfrågan har gått till borgmästarna i Helsingfors, Tallinn och Riga om att pröva möjligheten att våra städers medverkan i avtalet hanteras inom ramen för ett projekt inom det gränsöverskridande strukturfondsprogrammet för mellersta Östersjön. Brevet har mottagits positivt i övriga städer och en ansökan kan eventuellt lämnas in vid programmets nästa ansökningstillfälle.

Stadens arbete inom ramen för avtalet kommer att ske inom fastställd budget för de delar av staden som ska delta.

Samordningsfunktionen för avtalets genomförande finns inom stadsledningskontoret. Berörda förvaltningar och bolag förutsätts leverera det underlag som krävs. Samordningsfunktionen innebär att ta in och sammanställa underlag, rapportera till EU-kommissionen samt samordna det arbete som görs i staden inom ramen för avtalet.

Vi ser borgmästaravtalet som ett utmärkt tillfälle att exportera Stockholms kunskaper, stockholmsföretagens miljötekniklösningar och stockholmarnas miljöengagemang och även som en möjlighet att ta del av andra städers kunskaper och lösningar inom miljöområdet.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Stockholms stad undertecknar borgmästaravtalet ”Convenant of Mayors”.

Stockholm den 3 december 2008

STEN NORDIN ULLA HAMILTON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Carin Jämtin* (s) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen beslut att

1. Godkänna ärendet.
2. Uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram en handlingsplan enligt nedanstående.
3. Därutöver anföra följande.

EU-kommissionens initiativ till det så kallade ”borgmästaravtalet” är det hittills mest ambitiösa initiativet till att engagera institutioner och medborgare i kampen mot den globala uppvärmningen. Det är mycket angeläget att Stockholm deltar i detta arbete och undertecknar avtalet. Det är glädjande att den moderatledda majoriteten nu föreslår att Stockholms stad ska underteckna avtalet. Exakt vad staden åtar sig att göra genom sin medverkan i borgmästaravtalet framgår dock inte av ärendet. För att nå resultat är det viktigt att detaljerna kring detta tydliggörs. Det måste finnas en tydlig handlingsplan för vilka insatser som krävs från stadens sida för att undertecknandet ska resultera i att avtalets intentioner blir till verklighet.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Mirja Räihä Järvinen* och *Abdo Goriya* (alla s) med hänvisning till reservation av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta att

1. Stockholms stad undertecknar EU kommissionens borgmästaravtal "Covenant of Mayors" i syfte att minska klimatpåverkan på lokal nivå
2. uppdra åt stadsledningskontoret att återuppta Stockholms stads arbete med och rapportering av den europeiska deklARATIONEN "Ålborg+10 - Inspirerande framtider" med Ålborgsåtagandena som staden undertecknade 2005
3. anföra följande:

Det är självklart att Stockholm ska ha ambitionen att ligga i fronten för ett aktivt klimat- och miljöarbete bland europeiska städer. Att visa upp stadens initiativ och utveckling internationellt uppmärksammar och uppmuntrar de av stadens verksamheter, företag och föreningar som är drivande i Stockholms klimat- och miljöarbete.

Avgörande för stadens utveckling är att Stockholm deltar kontinuerligt och aktivt i internationella organisationer och utbyten, vilket skapar förutsättningar för att Stockholm ska kunna fortsätta utvecklas till en fossilbränslefri stad med god stadsmiljö för stockholmarna.

Avgörande för ett framgångsrikt och långsiktigt klimatarbete är att klimat- och miljökompetensen stärks inom staden, både centralt på stadsledningskontoret för styrning samt på fackförvaltningarna och de lokala stadsdelsförvaltningarna, för att åtgärderna ska prioriteras så att stadens klimatmål och miljöprogrammets mål kan uppnås. Det krävs även att klimatsatsningar görs i stadens budget så att Stockholms stad inte blir helt beroende av projektbidrag såsom statliga KLIMP-medel och EU-finansierade projekt.

Lika viktigt som att visa upp stadens arbete internationellt är det att kontinuerligt återkoppla och kommunicera klimat- och miljöarbetet internt i stadens samtliga verksamheter samt till företag, föreningar och stockholmare.

Det är glädjande att initiativet även inkludera ett aktivt arbete och dialog med företag, föreningar och stockholmare i det "civila samhället". Vi anser att staden har en viktig roll i att vara förebild och pådrivande samt samordnande och stödjande i det klimat- och miljöarbete som genomförs av aktörer utanför stadens egna verksamheter.

Stockholm stad har genom åren deltagit i flera olika benchmarking-aktiviteter och tävlingar inom klimat och miljöområdet. Redan 1997 vann Stockholms stad European Sustainable City Award bland Europas städer för sitt framgångsrika klimat-, miljö och Agenda 21-arbete.

Dock avbröts deltagande i och rapportering till flera internationella miljöinitiativ av den borgliga majoriteten under 2007.

Det är avgörande för stadens renommé att genomföra de internationella åtaganden som staden undertecknar. Här brister det för närvarande. Det tydligaste exemplet är stadens arbete och rapportering av den europeiska deklARATIONEN "Ålborg+10 - Inspirerande framtider" med Ålborgsåtagandena som staden undertecknade 2005. Ett strukturerat arbete påbörjades och en redovisning sammanställdes men skickades aldrig in. Uppdraget kvarstår på stadsledningskontoret men ingen ansvarig finns utpekad och arbetet ligger nere. År 2010 ska staden enligt sitt åtagande, tillsammans med de övriga femhundra städerna som har undertecknat, redovisa detta arbete. Även detta initiativ ingår i EU kommissionens arbete med hållbara städer.

Avgörande för ett framgångsrikt och långsiktigt klimatarbete är att klimat- och miljökompetensen stärks inom staden, både centralt på stadsledningskontoret för styrning samt på fackförvaltningarna och de lokala stadsdelsförvaltningarna, för att åtgärderna ska prioriteras så att

stadens klimatmål och miljöprogrammets mål kan uppnås. Det krävs även att klimatsatsningar görs i stadens budget så att Stockholms stad inte blir helt beroende av projektbidrag såsom statliga KLIMP-medel och EU-finansierade projekt.

Lika viktigt som att visa upp stadens arbete internationellt är det att kontinuerligt återkoppla och kommunicera klimat- och miljöarbetet internt i stadens samtliga verksamheter samt till företag, föreningar och stockholmare.

Det är glädjande att initiativet även inkludera ett aktivt arbete och dialog med företag, föreningar och stockholmare i det ”civila samhället”. Vi anser att staden har en viktig roll i att vara förebild och pådrivande samt samordnande och stödjande i det klimat- och miljöarbete som genomförs även utanför stadens egna verksamheter.

Särskilt uttalande gjordes av *Inger Stark* (v) enligt följande.

Det är positivt att Stockholm skriver under avtal som binder staden att minska sin klimatpåverkan. Det märkliga är att föredragande borgarråd anser att staden ska skriva under avtalet av en helt annan anledning. I borgarrådets svar framgår att Stockholm redan nu ligger i framkant när det gäller låga utsläpp av klimatförändrande gaser så det aktuella avtalet kommer att uppnås genom att följa redan nu gällande åtaganden. Vad är meningen att sluta ett avtal som inte leder till något?

ÄRENDET

Stockholms stad har beretts tillfälle att ställa sig bakom EU-kommissionens initiativ om ett borgmästaravtal för att minska klimatpåverkan på lokal nivå. Klimatet är en av EU:s huvudsakliga prioriteringar. Den 9 mars 2007 antog EU-kommissionen paketet ”En energipolitik för Europa”. Man föreslår att målet för EU ska vara att minska CO₂-utsläppen med minst 20 % år 2020 jämfört med 1990-års nivåer. Städerna erkänns av EU som dem som kommer med nya idéer och innovativa lösningar på att minska klimatpåverkan och man menar att hela EU gynnas av en kraftsamling av Europas städer på detta område.

EU-kommissionens initiativ ligger väl i linje med stadens pågående klimatarbete.

Inför verksamhetsåret 2008 är klimatfrågan det mest prioriterade området för miljö- och hälsoskyddsnämnden, som ansvarar för samordningen av det systematiska klimatarbetet i staden. Under 2007 uppdrogs åt miljöförvaltningen att undersöka vad det skulle krävas för att reducera koldioxidutsläppen till 3,0 respektive 3,5 ton per capita år 2015. 1990 låg nivån på 5,3 ton koldioxidekvivalenter per capita.

Resultatet av uppdraget visar att referensscenariot med ”business as usual” som tagits fram med hjälp av KTH, innebär att utsläppsnivåerna kommer att minska till 3,1 ton per capita år 2015. Det motsvarar en minskning med över 40 %, långt mer än vad som är målet för EU 2020. Därmed skulle Stockholm inta en position som föregångare inom borgmästaravtalet. Därutöver har Stockholm ett mål om att vara fossilbränslefritt 2050, vilket innebär ytterligare kraftansträngningar.

Genom att signera borgmästaravtalet åtar sig städerna att gå längre än målen som EU satt upp för 2020 och minska koldioxidutsläppen med minst 20 %.

Som part i borgmästaravtalet förväntas staden också åta sig följande, förutom de konkreta utsläppsminskningarna:

1. ta fram en effektiv och hållbar energiplan inom ett år från anslutningstillfället,
2. anpassa administrativa strukturer och tillföra tillräckliga resurser för att genomföra åtagandena i avtalet,
3. mobilisera det ”civila” samhället i utvecklandet av planen,
4. lägga fram en genomföranderapport minst vartannat år för utvärdering, kontroll och analys,
5. sprida erfarenheter och kunskap till övriga parter i avtalet m.fl.,
6. organisera energidagar eller temadagar kring överenskommelsen i samarbete med EU-kommissionen och andra intressenter,
7. medverka i EU:s årliga borgmästarkonferens om hållbar energi, samt
8. inspirera andra städer att gå med i avtalet.

BEREDNING

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är ett viktigt initiativ som EU-kommissionen skisserat. Det ligger i linje med stadens prioriteringar på klimatområdet och staden arbetar redan mot de mål som ställs upp. Redan idag ligger staden i framkant på detta område. Ett undertecknande ger tillträde till nya arenor, kontakter och sammanhang samt att det också kan medföra ytterligare möjlighet till samsyn och samarbete inom staden i dessa frågor. Stadsledningskontoret anser att staden har mycket att vinna marknadsföringsmässigt genom att signera ett initiativ som hela EU står bakom, med EU-kommissionen som garant för seriositet samt för att frågan hanteras med hög prioritet. Stadsledningskontoret anser därför att det är motiverat att staden deltar i borgmästaravtalet.

Staden har från första början varit en drivande part i att avtalet förverkligats på EU-nivå. Ansvarigt borgarråd skrev ett brev till EU-kommissionen och anmälde stadens intresse för initiativet redan i februari 2007, och ärendets utveckling har följts upp kontinuerligt sedan dess. Idag har ett hundratal städer i Europa meddelat sitt intresse för avtalet och i Sverige har t.ex. Malmö och Göteborg beslutat om deltagande i respektive kommunstyrelse. Avtalet skall skrivas under formellt i februari 2009 och senast i december 2008 skall intresserade städer meddela sin avsikt att skriva på.

Staden har under 2008 deltagit kontinuerligt i en dialog mellan städerna och EU-kommissionen om avtalets utformning samt dess tekniska/administrativa aspekter.

Arbetet med att genomföra åtagandena i avtalet kan komma att kräva vissa extra insatser från stadens sida, men de flesta av åtagandena uppnås genom befintligt arbete. Staden har redan genom ett flertal verksamheter ambitiösa program och åtaganden på energi- och klimatområdet och merkostnaden i form av tidsåtgång för att klara miniminivån av avtalets åtaganden ovanpå redan befintligt arbete torde därför vara begränsade. För närvarande undersöks det dock om åtagandena i avtalet går att genomföras i form av ett EU-projekt, vilket skulle innebära att en del extra resurser kan komma från EU. En förfrågan har gått till borgmästarna i Helsingfors, Tallinn och Riga om att pröva möjligheten att våra städers medverkan i avtalet hanteras inom ramen för ett projekt inom det gränsöverskridande strukturfondsprogrammet för mellersta Östersjön. Brevet har mottagits positivt i övriga städer och en ansökan kan eventuellt lämnas in vid programmets nästa ansökningstillfälle.

Stadsledningskontoret förutsätter att stadens arbete inom ramen för avtalet sker inom fastställd budget för de delar av staden som ska delta.

Samordningsfunktionen för avtalets genomförande finns inom stadsledningskontorets internationella avdelning. Berörda förvaltningar och bolag förutsätts leverera det underlag som krävs. Samordningsfunktionen innebär att ta in och sammanställa underlag, rapportera till EU-kommissionen samt samordna det arbete som görs i staden inom ramen för avtalet.